

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Quid hoc loco nomine sacræ doctrinæ D. Thomas intelligat eiusdémque
vtilitas ac necessitas magis explicantur. disput. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

accidit, sit evidens, atque scientia, supernaturalis tamen propter interuentum supernaturalium causarum, à quibus effici paulò antea diximus, atque adeò specie distincta ab ea, quæ gigneretur, modò causas supernaturales non concurrerent.

De huiusmodi ergo assensu (qui semper in eo sensu est fidei, quòd ad eum concurrat habitus fidei supernaturalis, vel saltem auxilium supernaturale, quòd compensatur concursus ipsius habitus) loquitur D. Paulus loco citato, docens, semper iustos, qui fuerunt, non solum in lege scripta, sed etiam in lege natura, habuisse fidem, & sine illa impossibile fuisse placere Deo: quoniam accedentem ad Deum, oportuit semper credere, saltem quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit. Et fortè nihil aliud voluit Caietanus in eundem locum Pauli.

Quæ fides fuerit semper necessaria ad salutem.

Iuxta hæc ergo, concedendum est, semper ad salutem fuisse necessariam fidem, reuelationemque, tam aliorum, quæ pertinent ad reuelata, de quibus est sermo in 1. conclusione D. Thomæ, quam aliquòrum, quæ pertinent ad reuelata, de quibus agit 2. conclusio, vt satis probat argumentum à nobis propositum. Quare 3. conclusio D. Thomæ, quòd præter phycas disciplinas necessaria sit ad salutem sacra doctrina per reuelationem habita, tam quoad aliqua quæ ad primam, quam quoad nonnulla, quæ ad secundam conclusionem spectant, tam certa meo iudicio est, etiam si intelligatur de necessitate simpliciter ad salutem, & non ad meliùs eam obtinendam, quam certum est, fidem supernaturalem aliorum fuisse semper, & esse modò necessariam simpliciter ad salutem de lege ordinaria. Hoc autem secundum constat apertè ex illo Habacuc 2. quod Paulus refert ad Roma. 1. ad Gal. 3. & ad Hebræos. 10. *Iustus ex fide uiuit*, quia scilicet fundamentum est iustificacionis. Vnde continuò Paulus ad Heb. 11. subiungit, *fidem esse substantiam*, id est, fundamentum rerum sperandarum, cui scilicet iustificatio, & bona, quæ in alia vita speramus inniuntur. Et addit, *sine fide impossibile esse placere Deo, & accedentem ad Deum oportere credere quia est, & quòd inquirentibus se remunerator sit.* Et in Concilio Tridentino sess. 6. c. 7. de fide dicitur, *sine qua nulli unquam contigit iustificatio.* Et Cap. 8. *Fides est humana salutis initium, fundamentum & radix omnis iustificacionis*, sine qua impossibile est placere Deo. Hæc latius prosequimur 2. 2. q. 2. art. 3. ubi vide varia alia testimonia, & Doctores ac Patres, qui hoc ipsum constanter affirmant.

Iustus cur dicatur ex fide uiuere.

Ad D. Thomam ergo dici in primis potest, eum non fuisse locutum in 2. conclusione de necessitate reuelacionis, vt haberetur notitia de illis reuelatis, qualis necessaria est ad salutem, sed solum vt deueniret in notitiam illorum, ad quos reuelatio non est necessaria simpliciter, sed solum conducit, vt talis notitia certius & à pluribus habeatur. Quòd si dicamus, D. Thomam intelligendum esse de necessitate notitiæ ad salutem requisitæ, quod verius videtur, responderi secundò potest, locutum fuisse de necessitate simplicitæ, sicuti in prima conclusione reddidisse tamen rationem, quare potius elegerit Deus notitiam per reuelationem supernaturalem, tanquam necessariam ad salutem, quam naturalem, vt scilicet per illam certius, & pluribus salus contingeret. Tameñ potissima ratio est, quam supra reddidimus, quia scilicet cognitio naturalis de Deo non est dispositio vltimo fini commensurata. Vel certè dici tertio potest, D. Thomam solum intendisse probare necessitatem sacrae doctrinæ ad salutem, soluisseque radicis examinare, quòd usque

Exponitur D. Thom.

A esset omninò necessaria, aut tantum utilis ad salutem. Ad primum argumentum Cui, admittam maiori, neganda est minor, quando ad eam notitiam concurrat habitus fidei, aut auxilium supernaturale paulò superius explicatum: talis enim notitia & supernaturalis est, & melior actu proprio fidei: eò quòd illum contineat eminenter, & habeat euidenciam, qua caret actus proprius fidei: vnde non minorem certitudinem ac firmitatem habet, quam proprius fidei actus. Ad secundum concedendum est D. Paulum loqui de actu credendi per habitum fidei supernaturalem, quem definitur, qui cum innitatur solum auctoritati diuinæ, inclinatur ad assentiendum iis, quæ, vt præcisè sunt reuelata, non apparent, eaque de causa dicitur argumentum non apparentium: inde tamen non sequitur, actum, ad quem concurrat, non posse aliunde esse scientiam, videlicet si ad illius productionem argumentum aliquod necessarium ac evidens simul accedat. Dixi, de actu credendi per habitum fidei supernaturalem, quem definitur, quoniam licet primus actus assentiendi reuelatis, esse possit supernaturalis ex influxu auxiliij particularis, vt dictum est, adiunctum tamen habet in eodem instanti habitum fidei supernaturalem, qui actum illum tanquam vltimam dispositionem consequitur, & cuius influxu idem actus post primum instans productionis illius continuatur.

Ad primum argumentum Cui.

Ad secundum.

DISPUTATIO II.

Quid hoc loco D. Thomas, nomine sacrae doctrinæ intelligat, eiusdemque utilitas, ac necessitas magis explicatur.

Præcedens disputatio postulare videtur, vt explicemus, quid nomine sacrae doctrinæ, quam D. Thomas ad salutem necessariam esse definiuit, sit intelligendum. Etenim, si vna ex parte attendas ad probationes D. Thomæ disputatione præcedente relatas, inuenies solum probare, fidem, nec tamen quoad omnia reuelata, sed quoad aliqua tantum, esse ad salutem necessariam: non verò notitiam conclusionum quæ ex reuelatis in Theologia deducuntur. Nullusque sanè vel mediocriter eruditus asserere potuit notitiam eiusmodi conclusionum, atque adeò Theologiam ipsam, esse necessariam ad salutem, cum & vulgus fidelium illam ignoret, & antequam à sententiarum Magistro ceperit in artem redigi (quod quadringentis ab hinc annis factum est) imò ante omnes Scripturas sacras, homines in lege naturæ, quando pauca admodum reuelata erant, salutem consequerentur. Ex alia verò parte, cum D. Thomas quæstionem huius articuli & sequentium moueat de Theologia, quam intendit tradere, nihil ad rem pertinere videtur, quòd hoc loco nomine sacrae doctrinæ solam fidem, & non ipsam Theologiam intelligat.

Pro solutione huius difficultatis sciendum est, principia in Theologia esse ea omnia, de quibus fides immediatè habetur, ea autem sunt, tam quæ continentur in sacris litteris, quam traditiones, quæ conseruantur in Ecclesia tanquam certò, vel per Christum dominum, vel per Apostolos reuelata, de quibus in materia de fide sermo erit. Theologi verò negotium est, veram interpretationem huiusmodi principiorum querere, & inuestigare, eadem defendere, aut etiam probare aduersus illos, qui quadam eorum admittunt, alia negant, quales sunt heretici atque

Principia in Theologia quam sint.

Theologi munus.

atque Iudaei: contrarias item rationes solvere, eadem ipsa rationibus naturalibus, atque variis iudiciis & coniecturis ad suadendum efficacibus dignissima ostendere, quibus fides habeatur, ex eis deducere & probare alias conclusiones, quae immediate de fide non tenentur, atque alia munia praestare, de quibus omnibus fusior erit sermo in principio articuli sequentis.

Hoc iacto fundamentum, dicendum est, Theologiam, seu sacram doctrinam interdum sumi pro habitu conclusionum, quae deducuntur ex iis, quae sunt de fide immediate, & pro habitu simul reliquorum, quae diximus ad munus Theologi pertinere: interdum vero tam pro huiusmodi habitu, seu habitibus, quam pro habitu principiorum, hoc est, notitia & habitu fidei. Ad quam enim doctrinam pertinet deducere conclusiones, ad eandem pertinet etiam proponere prius & explicare sua principia, ut patet in Mathematicis, Dialectica, Philosophia, & ceteris: prius enim in eis proponuntur definitiones, & suppositiones aliquae, ex quibus postea conclusiones colliguntur. Confirmarique id ipsum potest ex Aristotele 1. de celo c. 1. ubi ait, *physicam circa principia naturalia versari*. Quare notitia principiorum, & conclusionum, quae ex eis deducuntur, non censentur ad diuersas disciplinas, sed ad vnam & eandem pertinere.

Iuxta haec ergo (praetermissa responsione Caietani hoc loco) dicendum est, D. Thomam nomine sacrae doctrinae intellexisse Theologiam sumptam posteriori modo, ut etiam habitum principiorum, seu notitiam fidei comprehendit: doctrinamque huius Articuli, si intelligatur solum de necessitate simpliciter, ad salutem, veram esse de doctrina Theologiae, ratione notitiae principiorum, non tamen omnium, sed aliquorum. Vt enim ostendimus 2. 2. q. 2. artic. 3. omni tempore post primorum parentum lapsum necessaria fuit adultis ad salutem, non solum necessitate praecipii, sed etiam finis, fides supernaturalis horum trium, quod Deus sit, quod inquirentibus se remunerator sit, & quod mediator esset futurus. De prioribus quidem duobus explicata & aperta, de postremo vero saltem implicita & obscura, quam eo loco ostendimus in solis prioribus non contineri. Item post sufficientem promulgationem Euangelij in orbe factam, necessaria fuit fides explicita Christi. Hoc autem est discrimen inter necessitatem praecipii, & finis de fide habenda, quod necessitas praecipii est, ut peccatum infidelitatis contra praecipium fidei euitetur, quod salutem spirituali ac aeterna: impedimento foret: quare si interueniat ignoratio inuincibilis praecipii, cessat necessitas praecipii, quatenus illa ignoratio immunem facit a culpa: necessitas vero finis in eo posita est, quod sine eiusmodi fide nullo modo salus obtineri valeat, etiam si is, qui ea caret, a culpa eam non habendi ob ignoracionem inuincibilem praecipii omnino eximatur. Vide quae ibidem copiosius dicta sunt. Articulo etiam citato ostendimus, in lege gratiae necessaria esse adultis ad salutem necessitate praecipii fidem explicitam praecipiorum articulorum fidei, quae in Symbolo Apostolorum continetur, & aliquorum sacramentorum: quando autem, & quatenus excusandi sint rudes a culpa lethali ob ignoracionem, ex eodem loco petendum erit. Cognitio vero reliquorum, quae sacris literis, vel traditionibus continentur, ad salutem necessaria non est, tamen valde utilis sit, teneanturque sub lethali culpa, quicumque cognouerit illa ad fidem pertinere, nec ab illis dissentire, neque de eorum veritate dubitare.

Quod si quis obieciat, paruulis saltem non fuisse

A necessaria ad salutem doctrinam per reuelacionem: Occurrendum est necessariam omnino fuisse reuelacionem ad paruulorum salutem, non quae ad ipsos pertinet, sed ad eos, qui remedium pro originali culpa abstergenda paruulis adhiberent: nec enim solo naturali lumine cuiusmodi culpa remedium notum esse potuit.

Illud hoc loco animaduertam, iuxta doctrinam D. Pauli ad Rom. 1. dicendum esse Deum manifestasse hominibus scientias naturales, non solum quoad principia, sed etiam quoad conclusiones, quae propria industria & lumine naturali ex illis deducuntur. De Philosophis namque naturalibus a gens, inquit, *Quod horum est Dei, manifestum est in illis, Deus enim illis manifestauit: inuisibilia enim ipsius, a creatura mundi per ea, quae facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque eius virtus & diuinitas*. Si enim, quae ad occultam Dei naturam pertinent, asserit fuisse a Deo Philosophis manifestata, cum tamen in eorum cognitionem non nisi per discursum ex iis, quae facta sunt, deueniret (ut ait duce videlicet lumine naturali, quo animus nostros, veluti quodam sui vultus radio affecit ac consignauit Deus, ut eodem nobis ostenderet bona ac mala iuxta Prophetam Plam. 4. testimonium, profecto luce clarius colligitur conclusiones quae ex principiis adducuntur a Philosophis, appellari a Paulo diuinitus manifestatas: quod idem de scientiis moralibus pariter dicendum est, de quibus cap. 2. *qui ostendunt, inquit, opus legis scriptum in cordibus suis testimonium reddente illis conscientia ipsorum*.

Iuxta hanc ergo doctrinam, ita dicendum sentio: sicut Deus eo ipso, quod hominibus indidit lumen naturale, dicitur illis manifestasse, & quodammodo reuelasse scientias naturales, in quarum tamen cognitionem eodem lumine ac industria deuenirent: ita eo ipso, quod ultra lumen naturale addidit illis lumen fidei, censetur non solum reuelasse illis immediate ea, quae ad fidem pertinent, sed etiam mediate ea, quae ex illis sua industria ac lumine naturali inferunt. Vnde Theologia sacrae doctrina, de qua proposita est quaestio huius articuli, non solum quoad principia, sed etiam quoad conclusiones iure optimo reuelata dici debet: neque solum quoad principia, sed etiam quoad reliqua munia Theologi superius commemorata, est necessaria, hoc est, utilis ac valde conueniens ad salutem: id quod D. Thomas satis censuit comprobatum eo ipso quod ostenderit, reuelacionem eorum, quae de fide sunt, necessariam esse ad salutem: inde enim conueniens est, ut maxime salutis, utilissima, ac necessaria etiam sit eorundem vera intelligentia, & interpretatio, ceteraque theologiae munera, maxime cum in Scripturis sanctis sint multa difficulta intellectu, quae indocili & instabiles deprauant ad suam ipsorum perditionem, ut Petrus 2. cano. cap. 3. adiungit. Vnde merito Augustinus 14. de Trin. cap. 1. huic scientiae (quam sapientiam appellat) ait illud tribui, *quo fides saluberrima gignitur, nutritur, defenditur, roboratur: qua scientia, inquit, non pollem fideles plurimi, quamuis polleant ipsa fide plurimum*. Addit, *Aliud est enim scire tantummodo quod homo credere debeat, propter adipiscendam vitam beatam: aliud autem scire, quemadmodum hoc ipsum, & pius opituletur, & contra impios defendatur*.

Licit autem Theologia utilis sit ad salutem singulis de Ecclesia, qui in illius cognitionem veniunt, multo tamen magis utilis, imo & necessaria est toti corpori Ecclesiae. Nisi enim in Ecclesia essent pastores & doctores, qui populum ea, quae de fide sunt, quaeque necessaria sunt ad salutem, doce-

ant, non possent illi in salutem peruenire, nisi per discursum ex iis, quae facta sunt, deueniret (ut ait duce videlicet lumine naturali, quo animus nostros, veluti quodam sui vultus radio affecit ac consignauit Deus, ut eodem nobis ostenderet bona ac mala iuxta Prophetam Plam. 4. testimonium, profecto luce clarius colligitur conclusiones quae ex principiis adducuntur a Philosophis, appellari a Paulo diuinitus manifestatas: quod idem de scientiis moralibus pariter dicendum est, de quibus cap. 2. *qui ostendunt, inquit, opus legis scriptum in cordibus suis testimonium reddente illis conscientia ipsorum*.

Iuxta hanc ergo doctrinam, ita dicendum sentio: sicut Deus eo ipso, quod hominibus indidit lumen naturale, dicitur illis manifestasse, & quodammodo reuelasse scientias naturales, in quarum tamen cognitionem eodem lumine ac industria deuenirent: ita eo ipso, quod ultra lumen naturale addidit illis lumen fidei, censetur non solum reuelasse illis immediate ea, quae ad fidem pertinent, sed etiam mediate ea, quae ex illis sua industria ac lumine naturali inferunt. Vnde Theologia sacrae doctrina, de qua proposita est quaestio huius articuli, non solum quoad principia, sed etiam quoad conclusiones iure optimo reuelata dici debet: neque solum quoad principia, sed etiam quoad reliqua munia Theologi superius commemorata, est necessaria, hoc est, utilis ac valde conueniens ad salutem: id quod D. Thomas satis censuit comprobatum eo ipso quod ostenderit, reuelacionem eorum, quae de fide sunt, necessariam esse ad salutem: inde enim conueniens est, ut maxime salutis, utilissima, ac necessaria etiam sit eorundem vera intelligentia, & interpretatio, ceteraque theologiae munera, maxime cum in Scripturis sanctis sint multa difficulta intellectu, quae indocili & instabiles deprauant ad suam ipsorum perditionem, ut Petrus 2. cano. cap. 3. adiungit. Vnde merito Augustinus 14. de Trin. cap. 1. huic scientiae (quam sapientiam appellat) ait illud tribui, *quo fides saluberrima gignitur, nutritur, defenditur, roboratur: qua scientia, inquit, non pollem fideles plurimi, quamuis polleant ipsa fide plurimum*. Addit, *Aliud est enim scire tantummodo quod homo credere debeat, propter adipiscendam vitam beatam: aliud autem scire, quemadmodum hoc ipsum, & pius opituletur, & contra impios defendatur*.

Licit autem Theologia utilis sit ad salutem singulis de Ecclesia, qui in illius cognitionem veniunt, multo tamen magis utilis, imo & necessaria est toti corpori Ecclesiae. Nisi enim in Ecclesia essent pastores & doctores, qui populum ea, quae de fide sunt, quaeque necessaria sunt ad salutem, doce-

Theologia non modo accipitur.

Quid nomine sacrae doctrinae D. Thom. intellexerit hoc loco.

Quorum verum fides post lapsum semper necessaria.

Necessitas praecipii, & finis in quo differant.

Occurritur.

obiectioni.

Reuelatio quatenus paruulis sit necessaria.

Scientias naturales quomodo Deus hominibus manifestaauerit.

Theologia quomodo reuelata dei possit etiam quo ad conclusiones.

Theologia Ecclesiae utilissima ac necessaria.

rent, atque ea omnia rationibus credibilia ostenderent, & ab aduersariorum calumniis vendicarent, ceteraque præstarent, quæ theologi sunt, citò sanè periret fides, corrumpentur mores, Ecclesiæque labefactaretur. Cui malo occurrens sita singulari providentia Christus, vt Paulus ad Ephes. 4. ait, *adit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Euangelistas: alios autem Pastores, & doctores ad consummationem Sanctorum, in edificationem corporis Christi, id est, Ecclesiæ.* Atque addit, *vt iam non simus paruuli fluctuantes, & circumferamur omnino vento doctrinae in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris:* Vnde ad Titum 1. inter alia Episcopo necessaria connumerat, *vt sit amplectens eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, vt potens sit exhortari in sana doctrina, & eos, qui contradicunt arguere.* Id etiam quod Petrus 1. can. cap. 3. admonet, nempe *vt parati semper simus ad satisfactionem omni poscenti nos rationem de ea, que in nobis est, fide,* potissimum Pastoribus, & Ecclesiæ Doctoribus strictum esse credendum est.

Nulla re
defuisse in
ecclesia Theo-
logiam.

Illud postremo loco animaduertendum est, semper in Ecclesia Dei fuisse Theologiam, eò auctiorem, quo per incrementa temporum, secundum varium statum vniuersalis Ecclesiæ, accreuerunt reuelata. Adamus enim multa per reuelationem accepit à Deo, cum plenitudine scientiarum naturalium, acuminèque sui intellectus multa ex reuelatis deduxit, viamque salutis posteros suos diligenter edocuit. Idem posteris suis præstitit Noè. Atque cum robustiores & perfectiores essent eo tempore vires, natura, quam fuerunt postea, credendum est, homines illius ætatis plus valuisse ingenio, quam hac tempestate polleant, fuisseque ex viris piis & catholicis, theologos homines pro ratione illorum temporum, qui ea, quæ pertinent ad religionem, cultumque diuinum ac mores bene institutos edocerent. Apertè namque ex illa celebri trium amicorum Iob disputatione, quam refert Scriptura sacra, constat, illos egregios fuisse theologos tempore illò legis naturæ (tamen vt homines in disputatione ipsa cum beato Iob nonnulla peccauerint) censendumque est similes fuisse permultos. In lege etiam scripta erant legis petiti ac pharisei, qui ex cathedra Moysi populum in iis, quæ ad fidem ac mores attingebant, informarent, & fidei dogmata ab aduersariis tuerentur: quemadmodum in ecclesia Christiana semper fuerunt Pastores, & Doctores, qui partes Theologorum diligenter agerent.

Neque verò putandum est, diuersam esse Theologiam Augustini, ac reliquorum Patrum, ab ea, quæ Magister ad artem ex eorundem propriis sententiis, & Scripturæ sacre oraculis redegit, nobisque tradidit, quamque Scholastici Doctores deinceps suis commentariis vel illustrarent, vel alia peculiaris artis methodo explicare contenderunt. Qua in re nemo sanè felicitius quam D. Thomas euoluat, ac cum cæteris comparet, intelligere poterit. Quod enim Aug. & cæteri Patres vel exponendo Scripturam, vel vt illos tractatus edendo, modò contra hæreticos disputando, modò hoc aut illud argumentum in utilitatem Ecclesiæ tractando docuerunt, id Scholastici ad artem ac certam methodum reducerunt, vt confusionem, repetitionem ac vastitatem illam fugerent, veritatèque à Patribus assertas ex suis principiis deducerent, accuratius examinarent ac perpolirent. Quam ad rem præstandam, cum via nulla inueniri possit accommodatior, quam si probabiles sententias, quæ de vnoquoque problemate circum-

Theologia
scholastica
non alia ab
ea quam Au-
gustinus &
alii Patres
tradiderunt.

Commenda-
tur D. Tho.

A feruntur, adducas, rationes, ac fundamenta earum expendas, propriam sententiam ex suis principiis eruas, rationibus confirmes, contrarias dissolvas, hanc omnes viam, & rationem de theologicis rebus philosophandi consecrati sunt. Quare sicut nullus sanæ mentis vitio vertit Aristoteli, quin potius omnes summæ laudi tribuant, quòd ea, quæ ab aliis de Dialectica, Rhetorica, Philosophia naturali, ac Morali, & Methaphysica sine methodo dicta fuerant, auxerit, atque in artem redegerit: ita neque Scholasticis vitio vertendum est, sed laudi dandum, quòd idem circa Theologiam præstiterint. Inde enim

B Scripturarum, & cæterorum, quæ ad fidem pertinent, non solum dilucidior, & securior intelligentia, sed etiam eorundem defensio planior & efficacior redditur. Cum verò Scholastica Theologia tanquam lapis Lydius sit, ad quem verum à falso, vt aurum ab aurichalco discernitur, ac veluti malleus, quo omnium hæreticorum hæreses conteruntur, ac comminuantur: mirandum non est, si Lutherus, eiusque sectatores Scholasticam Theologiam exhibent, ac conuictis proficiant, vimque dicendi, cui se totos tradunt, aduersus eam sine Christiana modestia petulanter admoueat, vt pote machinam, qua quisque per facietias, verborum lenocinia, ac rationum fucos, vt ad deridenda honesta, ita ad persuadenda turpia minimo negotio abuti potest.

C Sed verus hoc est hæreticorum ingenium, vetus consuetudo, vt res suapte natura viles corumpant: atque ad suam, aliorumque perniciem conuertant. Illud nihilominus concesserim, rem esse indignam, vt Theologia Scholastica inutilibus, nulliusque momenti quæstionibus impediatur, ac maculetur: sed hoc vitium est aliquorum, non artis ac scientiæ. Dabimus tamen operam, vt non solum ad sobrietatem, sed etiam quoad fieri poterit, & res tulerit, ex fontibus ipsis sacre Scripturæ, definitionum ac decretorum Ecclesiæ, dictisque sanctorum Patrum, quæ Theologi sunt, pertractemus.

DISPUTATIO III.

Vtrum lumine naturali possimus cognoscere, supremam nostram felicitatem in visione diuina essentia positam esse.

E Xaminandum est, vtrum vltimus finis simpliciter, ad quem à Deo Optimo Maximo procreati sumus, sit de numero earum rerum, in quarum cognitionem solo lumine naturali non possumus peruenire, vt docuit D. Thomas. Pars igitur quæ affirmat, suaderi potest his argumentis.

In primis, quia homo naturaliter appetit supremam suam beatitudinem, ergo in illam habet propensionem naturalem, sed potest naturaliter cognoscere hanc propensionem, alioquin aliquid naturale esset in homine, quod naturaliter non posset cognosci: Ergo naturaliter potest suam beatitudinem cognoscere. Patet vltima consequentia, quia propensio naturalis ad aliquam rem cognosci nequit, quin ea res simul cognoscatur.

Secundò, homo creatus est à Deo ob supremam beatitudinem, tanquam ob supremum finem: sed potest seipsum perfectè cognoscere, alioquin non haberet eius natura propensionem, vt ab ipsius potentia cognoscendi intelligeretur: Ergo naturaliter potest cognoscere suam supremam beatitudinem. Probatur consequentia, quia tunc vnaquæque res

Primum argu-
mentum
patet affir-
mantis.

Secundum.